

Seat No. : _____

AN-110

April-2017

B.Com., Sem.-IV

Economics

206 : Economics of Growth and Development

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

1. (a) આર્થિક વિકાસ એટલે શું ? આર્થિક વિકાસને અસર કરતાં પરિબલો ચર્ચો. 6
અથવા
માનવ વિકાસ આંક (HDI)નો ખ્યાલ ચર્ચો.
- (b) 'આર્થિક વૃદ્ધિ' અને 'આર્થિક વિકાસ'નો ખ્યાલ સમજાવો. 4
અથવા
જીવનની ભૌતિક ગુણવત્તાના આંક (PQLI)નો ખ્યાલ સમજાવો.
- (c) જાતિ સંબંધિત સૂચકઆંકની સમજૂતી આપો. 4
અથવા
'માનવ ગરીબી આંક' વિષે નોંધ લખો.
2. (a) આર્થિક વૃદ્ધિ અંગેનું ડોમરનું મોડેલ ચર્ચો. 6
અથવા
સમતોલ વિકાસનું મજાવો.
- (b) આર્થિક વૃદ્ધિ અંગેના ડોમરના મોડેલની સરખામણી કરો. 4
અથવા
અસમતોલ વિકાસ અંગેનું પ્રો. હર્ષમેનનું મોડેલ ટૂંકમાં સમજાવો.
- (c) નક્કરનો પ્રચલન બેકારીનો સિદ્ધાંત સમજાવો. 4
અથવા
સમતોલ વિકાસ અને અસમતોલ વિકાસ મોડેલ વચ્ચેનો તફાવત સમજાવો.

3. (a) ગરીબીનો અર્થ અને તેના નિર્દેશકો સમજાવો. 6

અથવા

સાપેક્ષ ગરીબી અને નિરપેક્ષ ગરીબીના ખ્યાલો સમજાવો.

(b) વસ્તી સંક્રમણનો સિદ્ધાંત ચર્ચો. 4

અથવા

વિકસતા દેશોમાં ઊંચા જન્મદરના કારણો ચર્ચો.

(c) બેરોજગારીની આર્થિક અસરો સમજાવો. 4

અથવા

મોસમી બેકારી વિષે નોંધ લખો.

4. (a) પ્રદૂષણનો અર્થ અને પ્રકારો સમજાવો. 6

અથવા

આવકની અસમાનતા એટલે શું ? આવકની અસમાનતા કઈ રીતે માપી શકાય ?

(b) ટકાઉ વિકાસના ખ્યાલની ચર્ચા કરો. 4

અથવા

કાર્બન ફેડિટના ખ્યાલની ચર્ચા કરો.

(c) 'દ્વિતવાહ' પર નોંધ લખો. 4

અથવા

ક્યોટો પ્રોટોકોલ વિષે નોંધ લખો.

5. આપેલા વિકલ્પોમાંથી સાચો વિકલ્પ પસંદ કરો. 14

(1) જીવનની ભૌતિક ગુણવત્તાનો આંક (PQLI)નો ખ્યાલ કોણે સમજાવ્યો છે ?

(a) શુમ્પીટર

(b) ડેવિડ મોરીસ

(c) ટોડરો

(d) કેઈન્સ

(2) વિકાસ એક બહુમુખી પ્રક્રિયા છે. આ વિધાન કોણે રજૂ કર્યું છે ?

- (a) શુમ્પીટર (b) કિન્ડલ બર્જર
(c) ટોડોરો (d) કેઈન્સ

(3) કયો ખ્યાલ ગુણાત્મક છે ?

- (a) રાષ્ટ્રીય આવક (b) માથાદીઠ આવક
(c) આર્થિક વૃદ્ધિ (d) આર્થિક વિકાસ

(4) પૂર્ણ-રોજગારીની સમતુલા જાળવવા માટે નીચેનામાંથી કઈ શરતનું પાલન જરૂરી છે ?

- (a) $G = Gw$ (b) $G = Gn$
(c) $G = Gw = Gn$ (d) $Gw = Gn$

(5) વાસ્તવિક વૃદ્ધિ દર નીચેનામાંથી કઈ સંજ્ઞા દ્વારા ઓળખાય છે ?

- (a) Gw (b) G
(c) Gn (d) Gk

(6) અસમતોલ વિકાસની વ્યૂહરચનાની કોણે હિમાયત કરી હતી ?

- (a) હર્ષમેન (b) રેગ્નર નૂકર્સ
(c) સિંગર (d) પોલ સ્ટ્રીટન

(7) કયા દેશમાં ગરીબીના સાપેક્ષ ખ્યાલનો ઉપયોગ થાય છે ?

- (a) ભારત (b) પાકિસ્તાન
(c) અમેરિકા (d) ઈંગ્લેન્ડ

(8) ગરીબી રેખાનો ખ્યાલ કયા અર્થશાસ્ત્રીએ રજૂ કર્યો હતો ?

- (a) અમર્ત્ય સેન (b) ડૉ. મહેબૂબ-ઉલ-હક
(c) લોર્ડ ખ્યોડ ઓરે (d) કેઈન્સ

(9) નીચેનામાંથી કયા પ્રકારની બેકારીની સીમાંત ઉત્પાદકતા શૂન્ય છે ?

- (a) ચક્રિય (b) પ્રચ્છન્ન
(c) મોસમી (d) ઘર્ષણજન્ય

(10) ગરીબીના માપદંડ તરફ મોટાભાગના અર્થશાસ્ત્રીઓએ કયો માપદંડ સ્વીકાર્યો છે ?

- (a) દૈનિક આવક (b) મિલકતનું પ્રમાણ
(c) કેલરીનું પ્રમાણ (d) કુટુંબનું કદ

(11) નીચેનામાંથી કયું પ્રદૂષણ માનવસર્જિત નથી ?

- (a) સમુદ્રી પ્રદૂષણ (b) દાવાનળ
(c) રેડિયો એક્ટીવ પ્રદૂષણ (d) થર્મલ પ્રદૂષણ

(12) કેટલા ટન કાર્બન ડાયોક્સાઈડ ઘટાડવાથી એક કાર્બન ક્રેડિટ અપાય છે ?

- (a) 1 ટન (b) 2 ટન
(c) 3 ટન (d) 4 ટન

(13) ક્યોટો પ્રોટોકોલનો અમલ ક્યારથી શરૂ થયો ?

- (a) માર્ચ 1994 (b) ડિસેમ્બર 1997
(c) એપ્રિલ 1998 (d) નવેમ્બર 2001

(14) અર્થતંત્રમાં અસરકારક માંગના અભાવે કઈ બેરોજગારી ઉદ્ભવે છે ?

- (a) ચક્રીય (b) પ્રચ્છન્ન
(c) મોસમી (d) સ્વૈચ્છિક

AN-110

April-2017

B.Com., Sem.-IV

Economics

206 : Economics of Growth and Development

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

1. (A) What is Economic development ? Discuss the factors affecting economic development. 6
- OR**
- Discuss the concept of Human Development Index (HDI).
- (B) Explain the concept of economic growth and Economic development. 4
- OR**
- Explain the concept of Physical Quality of Life Index (PQLI).
- (C) Explain the gender index. 4
- OR**
- Write a note on 'Human Poverty Index'.
2. (A) Discuss Domar model of Economic growth. 6
- OR**
- Explain Balanced growth model.
- (B) Compare the Harrod and Domar models of Economic growth. 4
- OR**
- Explain briefly the Prof. Hirschman's model of unbalanced growth.
- (C) Explain the Nurkse's theory of disguised unemployment. 4
- OR**
- Discuss the difference between balanced growth model and unbalanced growth model.

3. (A) Explain the meaning and indicators of poverty. 6

OR

Explain the concept of 'Relative Poverty' and 'Absolute Poverty'.

(B) Discuss the theory of demographic transition. 4

OR

Discuss the causes of high birth rate in developing countries.

(C) Explain the economic effects of unemployment. 4

OR

Write a note on seasonal unemployment.

4. (A) Explain the meaning and types of pollution. 6

OR

What is income inequality? How can be measured income inequality?

(B) Discuss the concept of sustainable development. 4

OR

Discuss the concept of carbon credit.

(C) Write a note on Dualism. 4

OR

Write a note on Kyoto protocol.

5. Select the correct option from the given options : 14

(1) Who introduced the concept of PQLI ?

(a) Schumpeter

(b) David Morris

(c) Todaro

(d) Keynes

(2) Development is a multi-dimensional process. Who said so ?

(a) Schumpeter

(b) Kindle Berger

(c) Todaro

(d) Keynes

- (3) Which concept is qualitative ?
- (a) National income (b) Per Capita Income
(c) Economic growth (d) Economic development
- (4) Which condition is necessary for full employment equilibrium growth ?
- (a) $G = G_w$ (b) $G = G_n$
(c) $G = G_w = G_n$ (d) $G_w = G_n$
- (5) Actual rate of growth is represented by the symbol :
- (a) G_w (b) G
(c) G_n (d) G_k
- (6) Who advocated unbalanced growth strategy ?
- (a) Hirschman (b) Rengar Nurkse
(c) Singer (d) Paul Streeten
- (7) In which country the concept of relative poverty is used ?
- (a) India (b) Pakistan
(c) U.S.A. (d) Egypt
- (8) The concept of poverty line was introduced by _____.
- (a) Amartya Sen (b) Dr. Mehboob-Ul-Haque
(c) Lord Beud Ore (d) Keynes
- (9) In which unemployment the marginal productivity is zero ?
- (a) Cyclical (b) Disguised
(c) Seasonal (d) Frictional
- (10) Mostly economist have been accepted which measure for poverty ?
- (a) Daily Income (b) Ratio of property
(c) Ratio of calories (d) Size of family
- (11) Which of the following pollution is not man made ?
- (a) Marine pollution (b) Forest conflagration
(c) Radioactive pollution (d) Thermal pollution

(12) For how many tons of decrease in carbon dioxide, one carbon credit is given ?

- (a) 1 ton (b) 2 ton
(c) 3 ton (d) 4 ton

(13) From which year, Kyoto protocol has been implemented ?

- (a) March 1994 (b) December 1997
(c) April 1998 (d) November 2001

(14) Which unemployment generate in economy due to lack of aggregate demand ?

- (a) Cyclical (b) Disguised
(c) Seasonal (d) Voluntary